

STUDENTEN MET EEN BIJZONDER STATUUT: FACULTAIR BELEIDSKADER

Verduidelijking – Actualisering met oog op de eerstesemesterexamenperiode 2017-2018

1. Situering

Het **bijzonder statuut** wordt beschreven in artikel 25 van het onderwijs- en examenreglement (OER). Dit statuut kan aan studenten worden toegekend omwille van een van volgende omstandigheden:

- functiebeperking (§2)
- uitzonderlijke sociale of individuele omstandigheden (§6)
- topsporter (§3)
- student-ondernemer (§7)
- professioneel kunstbeoefenaar (§4)
- mandaat in een centraal bestuurs- of adviesorgaan, in faculteitsraad (§5)
- anderstaligheid (§8)

Het ene bijzondere statuut sluit het andere bijzondere statuut niet uit.

Dit facultair beleidskader betreft enkel het bijzonder statuut omwille van functiebeperking of uitzonderlijke sociale of individuele omstandigheden.¹

Studenten met een bijzonder statuut kunnen, in functie van de reden van het bijzonder statuut, één of meerdere faciliteiten krijgen. Het kan zowel gaan om onderwijsfaciliteiten als examenfaciliteiten. Bij studenten met een bijzonder statuut op basis van een functiebeperking kan het zowel gaan om weigerbare als niet-weigerbare faciliteiten. Deze faciliteiten worden vastgelegd in samenspraak met het Aanspreekpunt mevr. Charlotte De Lange.

Bij studenten met een bijzonder statuut op basis van uitzonderlijke of sociale individuele omstandigheden gaat het om limitatief opgesomde faciliteiten in het OER (art. 25, §6 OER). (Mogelijke faciliteiten zijn: het vrijgesteld worden van onderwijsactiviteiten (met eventueel een vervangende taak); het verplaatsen van examens naar een ander tijdstip binnen hetzelfde academiejaar; feedback op een alternatief tijdstip; of andere modaliteiten met betrekking tot de concrete onderwijsmethode en evaluatie.)

De facultaire beleidsnota betreffende studenten met een bijzonder statuut werd destijds opgesteld in het licht van de diversiteitsacties van het **Facultair Diversiteitsplan** (goedkeuring Faculteitsraad 7 oktober 2015). Naar aanleiding van de wijzigingen doorgevoerd centraal en de inwerkingtreding van het nieuwe systeem in Oasis, is de facultaire beleidsnota geactualiseerd en dient deze verder de transparantie te garanderen.

De aandacht in dit facultair beleidsplan gaat derhalve uit naar het garanderen van de coherentie met de nieuwe bepalingen omtrent het bijzonder statuut in het OER, en het verder verzekeren van de transparantie en informatie enerzijds en het wegwerken van stigmatisering anderzijds.

Zoals gezegd beperkt deze nota zich tot twee groepen binnen het bijzonder statuut: 1) **de functiebeperking** en 2) **de uitzonderlijke sociale of individuele omstandigheden**. Het zijn vooral die twee groepen waarover veel onduidelijkheid bestaat.

2. Bijzonder statuut omwille van functiebeperking (art. 25, §2 OER)

¹ Voor studenten die minstens 80 uur per maand tewerkgesteld zijn of een zelfstandige activiteit uitoefenen, bestaat er een apart statuut. Dit is het werkstudentenstatuut, omschreven in artikel 26 OER. Dit statuut wordt hier niet verder besproken.

2.1. Wat?

Een student met een functiebeperking is een student bij wie er sprake is van een blijvende of langdurige uitval (de richtsnoer die hierbij gehanteerd wordt is: een uitval van minstens 12 maanden en/of er is uitval van 12 maanden in de toekomst te voorzien) of een blijvende uitval is op één of meerdere lichaamsfuncties.²

We onderscheiden volgende (niet-limitatieve) **subgroepen**:

- motorische functiebeperking
- auditieve functiebeperking
- visuele functiebeperking
- chronische ziekte
- ontwikkelingsstoornissen:
- leerstoornis (dyslexie of dyscalculie)
- autismespectrumstoornis
- aandachtsdeficiëntie/hyperactiviteitsstoornis
- ticstoornis
- coördinatieontwikkelingsstoornis
- ontwikkelingsdysfasie
- ontwikkelingsstotteren
- combinatie ontwikkelingsstoornissen
- psychiatrische functiebeperking
- overige functiebeperkingen
- meervoudige functiebeperkingen

Studenten moeten bij hun aanvraag in oasis.ugent.be de nodige **bewijsstukken en officiële attesten toevoegen**. Het attest moet afkomstig zijn van de juiste bevoegde persoon en het moet aan bepaalde voorwaarden voldoen, afhankelijk van de functiebeperking. Bij een blijvende aandoening volstaat een eenmalig bewijs, en wordt het bijzonder statuut toegekend voor de volledige studieloopbaan. In het geval van een tijdelijke uitval, moet de student jaarlijks een bijzonder statuut op basis van een functiebeperking aanvragen via oasis.ugent.be met het oog op het heractiveren van zijn aanvraagdossier bijzonder statuut. Tijdens het gesprek met het aanspreekpunt zal duidelijk worden aangegeven of het gaat om een permanent toegekend bijzonder statuut (waarbij een nieuwe aanvraag dus niet nodig is) of het gaat om een statuut van beperkte duur (en dus eventueel een nieuwe aanvraag wel nodig is).

Volgende documenten zijn geldig als bewijs:

- Een inschrijvingsbewijs Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH);
- Een erkenning van handicap door het Directie-generaal voor Personen met een handicap. Afhankelijk van de leeftijd betreft dit een attest van verhoogde kinderbijslag, of een attest van een inkomensvervangende en/of integratietegemoetkoming;
- Beschikt de student niet over één van de vorige documenten, dan dient gebruik gemaakt te worden van de VLOR-formulieren.³
- Bij een student met een leerstoornis – ongeveer 40% van de aanmeldingen – volstaat

² Zie www.ugent.be/functiebeperking

³ www.ugent.be/functiebeperking/attestering.htm

een gemotiveerd verslag afgeleverd door het CLB of een ander centrum. Een gemotiveerd verslag bevat naast de conclusies van het onderzoek ook een anamnese, een overzicht van de afgenomen testen en de behaalde resultaten. Het Aanspreekpunt beoordeelt de geldigheid van het verslag aan de hand van de drie basiscriteria van dyslexie/dyscalculie resp. achterstands-, hardnekkigheids- en exclusie criterium. Indien het verslag niet voldoet, wordt een gratis hertesting geadviseerd.

2.2. De aanvraagprocedure bijzonder statuut omwille van functiebeperking

De aanvraagprocedure verloopt via oasis.ugent.be. Deze procedure wordt uitvoerig in een stappenplan uiteengezet in 'Bijzonder Statuut fiche voor studenten'. De fiche is terug te vinden op de facultaire website – 'voor studenten' en in bijlage van dit document.

De **uiterste data** voor het aanvragen van het bijzonder statuut zijn:

- 10 november (2017) voor het 1ste semester
- 30 maart (2017) voor het 2de semester
- 6 juli (2018) voor 2de zittijd

Uitzonderingen op deze data kunnen worden toegestaan bij onverwachte functie-uitval en/of later diagnose. Dit laat toe dat het bijzonder statuut bijgevolg, indien nodig, op elk moment van het academiejaar aangevraagd kan worden.

Op basis van een gesprek met de student en de nodige attesten, wordt door het Aanspreekpunt een aanvraagdossier samengesteld en ter formele goedkeuring bezorgd aan de directeur Onderwijsaangelegenheden. De student wordt via mail op de hoogte gebracht van de beslissing. Bij goedkeuring wordt de geldigheidsduur van het statuut vermeld.

De toekenning van de onderwijs- en examenfaciliteiten veronderstelt dat de student steeds het bijzonder statuut via deze procedure heeft bekomen.⁴

2.3. Onderwijs- en examenfaciliteiten

Tijdens het gesprek met de student en het Aanspreekpunt wordt nagegaan in welke mate de functiebeperking een impact heeft op onderwijs en examens en wat mogelijke 'redelijke aanpassingen' zijn. Redelijke aanpassingen bewaren een evenwicht tussen de opleidingsvereisten, de draagkracht van de opleiding en de mogelijkheden/noden van de student.

Mogelijke **onderwijsfaciliteiten** zijn het aanpassen van deadlines, een vervangende taak, ... Het aanvragen van onderwijsfaciliteiten moet bij voorkeur gebeuren zodra de onderwijsactiviteit aanvangt waarvoor men gebruik wil maken van faciliteiten. Deze faciliteiten zijn vooralsnog niet zichtbaar in Oasis en worden nog per brief verstrekt.

Mogelijke **examenfaciliteiten** zijn extra tijd voor het afleggen van een examen, het gebruik van een laptop, een apart lokaal, ... Het Aanspreekpunt bezorgt zijn advies met mogelijke examenfaciliteiten aan de lesgevers en aan het monitoraat. In dit advies worden geen medische diagnoses vermeld om de privacy te garanderen (cf. artikel 25, §11 OER).

⁴ Zie evenwel art. 51, §2 OER: op basis van ernstige redenen kan de student, na voorafgaandelijk overleg met de betrokken lesgever, van de decaan de toestemming krijgen om ondervraagd te worden op een andere wijze dan de voorgeschreven vorm. Van belang is dat de decaan hier niet de mogelijkheid heeft om examens te verplaatsen buiten de reguliere examenperiode, noch om examenfaciliteiten toe te kennen.

Sommige faciliteiten zijn **niet-weigerbaar**, in dat geval is er sprake van een automatische goedkeuring.

In het geval van **weigerbare faciliteiten**, is een weigering tot toekenning van de faciliteit enkel mogelijk indien wordt geraakt aan de essentiële opleidingscompetenties en/of de toepassing ervan praktisch niet haalbaar is.

2.3.1. Door de student

Studenten die gebruik wensen te maken van hun examenfaciliteiten, moeten **de koppeling tussen de examenfaciliteit(en) en het vak** waarvoor ze de examenfaciliteit(en) wensen toe te passen, maken uiterlijk tegen de laatste vrijdag vóór de inhaalweek. Voor academiejaar 2017-2018 zijn de concrete data:

- 15 december 2017 voor het 1ste semester
- 18 mei 2018 voor het 2de semester
- 10 augustus 2018 voor 2de zittijd

Als het bijzonder statuut na deze data is toegekend, dan moet de koppeling zo snel mogelijk gebeuren na de toekenning van het bijzonder statuut. Deze koppeling kan gemaakt worden via oasis.ugent.be en wordt eveneens besproken in het reeds vermelde stappenplan.

Het monitoraat stuurt telkens via Minerva een herinnering als de deadlines naderen.

Indien de examenfaciliteit niet voor de vooropgestelde deadline bij de lesgevers is aangevraagd, zal deze worden geweigerd tenzij uitzonderlijke omstandigheden.

De studenten nemen naar het examen een geprinte versie van de toegekende examenfaciliteiten voor het betrokken vak mee. Dit document kan worden afgedrukt via oasis.ugent.be. Zij melden zich hiermee bij de toezichthouder voor aanvang van het examen.

Bij weigering van een faciliteit is er mogelijkheid tot bemiddeling via het Aanspreekpunt (mevr. Charlotte De Lange), het monitoraat en de ombudspersoon. Studenten kunnen eveneens beroep aantekenen op basis van artikel 100 OER (Institutionele Beroepscommissie).

2.3.2. Door de lesgever

Zoals eerder gesteld, worden **niet-weigerbare faciliteiten** automatisch toegekend in Oasis. Deze zijn terug te vinden in de studentenlijst bij 'overzicht goedgekeurde faciliteiten per vak/type'. Waar nodig wordt op een transparante manier (via e-mail, minerva,...) gecommuniceerd over de praktische implementatie van de faciliteiten, bv. waar en wanneer wordt de student verwacht, wie reserveert een examenlaptop, enz.

Wat betreft de **weigerbare faciliteiten**, moet de betrokken lesgever de faciliteiten **goed- of afkeuren**, uiterlijk tegen de laatste vrijdag van de inhaalweek. Voor academiejaar 2017-2018 zijn de concrete data:

- 22 december 2017 voor het 1ste semester
- 25 mei 2018 voor het 2de semester
- 17 augustus 2018 voor 2de zittijd

Weigeren van een faciliteit kan **enkel gemotiveerd en na raadpleging van de onderwijsdirecteur of de voorzitter van de opleidingscommissie** om een gefundeerde beslissing te kunnen nemen met betrekking tot de strijdigheid van de faciliteit met de opleidingscompetenties en/of de praktische onhaalbaarheid (art. 25, §2 °3 lid 2 OER).

De student wordt zo snel mogelijk op de hoogte gesteld van de weigering.

Ook de voorzitter van de facultaire commissie Diversiteit en Gender wordt in kennis gebracht van de weigering en de achterliggende motivering.

Bemiddeling is mogelijk via het Aanspreekpunt (mevr. Charlotte De Lange), het monitoraat en de ombudspersoon.

Wanneer een lesgever in Oasis een proxy heeft aangeduid, kan die proxy bovenstaande acties ook uitvoeren. De eindverantwoordelijkheid voor de correctie opvolging van de aangevraagde faciliteiten blijft uiteraard bij de lesgever.

Een gedetailleerder overzicht van de door de lesgever te volgen procedure, is toegevoegd in bijlage.

In het kwaliteitshandboek⁵ dat werd opgesteld in het kader van de instellingsreview, wordt vermeld dat de faculteit ervoor dient te zorgen dat het personeel voldoende op de hoogte is van de procedures en de gevolgen van het bijzonder statuut en dat men in de mate van het mogelijke met deze faciliteiten rekening houdt. De faculteit/opleiding moet ook zorgen voor een goede organisatie en communicatie omtrent deze faciliteiten en een adequate argumentatie indien het krijgen van bepaalde faciliteiten niet mogelijk is.

2. **Bijzonder statuut omwille van uitzonderlijke sociale of individuele omstandigheden**

2.1. ***Wat?***

Het bijzonder statuut omwille van uitzonderlijke sociale of individuele omstandigheden kan om diverse redenen worden toegekend, bijvoorbeeld:

- zwangerschap
- ziekte (geen langdurige ziekte, bv. klierkoorts), ziekenhuisopname, ongeval
- overlijden van een naaste. Hiervoor moet men tot op heden de procedure van art. 51, §2 OER volgen (zie hoger, voetnoot 4). Opgelet: deze procedure laat de decaan niet toe om erin toe te stemmen examens te verplaatsen naar een tijdstip buiten de reguliere examenperiode. Voor studenten waarbij dit toch noodzakelijk is, adviseert het monitoraat dan om een bijzonder statuut omwille van uitzonderlijke sociale of individuele omstandigheden aan te vragen.

Studenten nemen vaak voorafgaandelijk contact op met het monitoraat om hun uitzonderlijke situatie te bespreken.

2.2. ***Aanvraagprocedure***

De aanvraagprocedure bijzonder statuut omwille van uitzonderlijke sociale of individuele omstandigheden verloopt zoals de aanvraagprocedure van het bijzonder statuut omwille van

⁵ Kwaliteitshandboek versie 18/11/2015, p. 28.

functiebeperking, met name via oasis.ugent.be.

De aanvraag moet gebeuren voor **15 oktober** van het betrokken academiejaar (2017), tenzij uitzonderlijke omstandigheden dit verhinderen. In realiteit is het niet (altijd) haalbaar om uitzonderlijke individuele of sociale omstandigheden aan een strikte deadline te koppelen. De mogelijkheid om dit bijzonder statuut nog aan te vragen na de deadline in geval van **uitzonderlijke omstandigheden** laten voldoende flexibiliteit om met de specifieke uitzonderlijke individuele en sociale omstandigheden rekening te houden.

De beslissing wordt elektronisch aan de student meegedeeld. De formele goedkeuring gebeurt door de directeur Onderwijsaangelegenheden. Het bijzonder statuut is van toepassing vanaf de beslissingsdatum en voor het betrokken academiejaar. Dit bijzonder statuut is dus beperkt in tijd.

2.3. *Faciliteiten*

De faciliteiten zijn limitatief (art. 25, §6 OER):

- vrijgesteld worden van onderwijsactiviteiten waarbij de aanwezigheid van de student vereist is. Er kan in dit geval een vervangende taak worden opgelegd of de onderwijsactiviteit kan voor de betrokken student op een ander tijdstip binnen hetzelfde academiejaar worden georganiseerd;
- één of meerdere examens verplaatsen naar een ander tijdstip binnen hetzelfde academiejaar, desgevallend met een andere evaluatievorm;
- een alternatief tijdstip voor feedback vastleggen.

3. Facultair beleidskader

De nieuwe aanvraagprocedure via oasis.ugent.be zorgt voor een vereenvoudiging en meer transparantie. Niettemin blijven een aantal punten voor onduidelijkheid zorgen en laten enkele bepalingen nog vrij veel flexibiliteit in het nadeel van de student. Enkele modaliteiten van de uitvoering kunnen nog (scherper) en duidelijker.

De hierna volgende uitvoeringsmodaliteiten zijn een weergave van besprekingen in de opleidingscommissies en de faculteitsraad, en de daaruit voortvloeiende goedkeuring door de faculteitsraad (FR 7 oktober 2015). Als algemeen principe geldt dat de lesgevers de plicht hebben om onderstaande aan een student toegekende examenfaciliteiten toe te passen.

- Aan lesgevers wordt gevraagd studenten met bijzonder statuut **zoveel als mogelijk in één auditorium** te plaatsen. Toezichthouders op het examen krijgen vooraf een lijst van studenten met bijzonder statuut die aan het examen zullen deelnemen. Studenten zijn verplicht zich vóór de start van het examen vooraan bij de toezichthouder aan te melden waarna deze de student een plaats toewijst en 1-op-1 praktische afspraken maakt. Zo wordt vermeden dat studenten met bijzonder statuut zich voor de ganse examengroep kenbaar moeten maken.

Indien het niet mogelijk/praktisch haalbaar is om de studenten met een bijzonder statuut in één auditorium te plaatsen, wordt gevraagd aan de betrokken lesgevers en

toezichthouders de nodige maatregelen te nemen om te vermijden dat studenten met een bijzonder statuut zich voor de volledige groep kenbaar moeten maken. Dit moet stigmatisering vermijden. Het afroepen van deze studenten voor de volledige groep is niet wenselijk. De verplichting voor de betrokken studenten om zich voor de start van het examen met de nodige documenten te melden bij de toezichthouder, kan dit opvangen.

- De faciliteit '**schriftelijk examen afleggen in een aparte ruimte**', wordt op vakgroepniveau geregeld. Wanneer er geen ruimte beschikbaar is, wordt overlegd met de onderwijsdirecteur.
- De faciliteit '**verplaatsen van examen binnen reguliere examenperiode**' geeft de mogelijkheid tot het verplaatsen van een examen naar een datum in overleg met de betrokken lesgever, evenwel binnen de reguliere examenperiode. Dit kan de datum van het inhaalexamen voor zieke/afwezige studenten zijn, maar moet niet noodzakelijk dezelfde datum zijn. Deze faciliteit mag evenwel geen middel zijn om te komen tot een individueel examenrooster op maat, gecreëerd door de betrokken student.
- In geval van de faciliteit '**mondelijke toelichting bij schriftelijk examen**', moet de student de kans krijgen om zijn/haar schriftelijke antwoorden te verduidelijken zonder dat er extra examenvragen worden gesteld. Daarbij kunnen wel verdiepende vragen worden gesteld om het antwoord op de examenvraag te verduidelijken, maar geen bijkomende vragen over een ander onderwerp.
- De faculteit bekijkt of de mogelijkheid bestaat een laptop met voorleessoftware aan te kopen op facultair niveau. De facultaire IT-dienst volgt de reservaties van deze laptop op.

Om stigmatisering te vermijden en de privacy van studenten met een bijzonder statuut te garanderen, wordt aan de betrokken lesgevers en toezichthouders geadviseerd om ervoor te zorgen dat de aanwezigheidslijsten die ter ondertekening op de dag van het examen aan de studenten worden voorgelegd, geen vermelding bevatten van de bijzondere statuten. (Nu worden de lijsten vaak uit Oasis getrokken waarop dit wel wordt aangegeven).

De lesgever kan enkel ten voordele van de student afwijken van de centraal toegekende faciliteiten en het facultair beleidskader.